

Høringsinnspill ved høring av Kringler – frist 27.7.2020

Lokale og regionale høringsinstanser som har hatt verneforslaget til uttalelse:

Akershus Bondelag, Akershus Idrettskrets, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Aurskog-Høland kommune, Brattbakken – Nesodden alpinsenter, Buskerud Bonde- og Småbrukarlag v/ Kjetil Jørstad, Buskerud Bondelag, Buskerud botaniske forening, Buskerud Natur og Ungdom, Buskerud Orienteringskrets, Buskerud Sau og Geit, Buskerud Skikrets, Bærum jeger- og fiskerforening, DNT Oslo og Omegn, DNT Nesodden Turlag, Ellen Johanne Lerberg, Elvia AS, Flå kommune, Forum for natur og friluftsliv - Akershus , Forum for natur og friluftsliv – Nesodden, Forum for natur og friluftsliv – Buskerud, Forum for natur og friluftsliv – Oppland, Glitre Energi Nett, Hallingdal kraftnett , Innlandet fylkeskommune, Jevnaker kommune, Lørenskog kommune, Mangenfjellet Turlag, Nannestad kommune, Naturvernforbundet i Buskerud, Naturvernforbundet på Nesodden v/ Jakob Fjellanger, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Nesodden kommune, Nesodden sykkelklubb, NOF Buskerud, NOF Oppland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norges Orienteringsforbund, Norgesnett AS, Norsk Organisasjon for Terrensykling, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Norskog v/ Erling Bergsaker, NVE, NVE Region Øst, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Oslo og Omland Friluftsråd, Oslomarkas Fiskeadministrasjon, Ringerike kommune, Ringerikskraft nett, Skiforeningen, Statens Vegvesen Region Sør, Statens Vegvesen Region Øst, Telenor Servicesenter for nettutbygging, Viken fylkeskommune, Viken Skog, Viken Skog SA v/ Svein Ekanger, Atle Vedde og Elling Tryterud, Østmarkas Venner

Sentrale høringsinstanser som har hatt verneforslaget til uttalelse:

Arbeids- og sosialdepartementet, Avinor AS, Bane NOR SF, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Jernbanedirektoratet, Hallingdal kraftnett AS, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KS, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Fjellstyresamband, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges skogeierforbund, Norges Televisjon, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norgesnett AS, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Industri, Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrensykling, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, Norskog, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oljedirektoratet, Riksantikvaren, SABIMA, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog SF, Statskog v/ Kjetil Syrstad, Stedsnavnstjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Universitetet i Tromsø, Vegdirektoratet, WWF-Norge

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Dato: 07.07.2020
Saksref: 202005497-2
Deres ref.:
Side: 1 / 1

Vår saksbehandler: Dag Terje Jenssen
Telefon:
Mobil: +47 91656226
E-post: dag.terje.jenssen@banenor.no

Uttalelse til høring av forslag om vern av åtte skogområder i Viken

Viser til oversendelse datert 26.05.2020.

De foreslåtte verneforslagene berører ikke jernbanens interesser, og vi har derfor ingen merknader.

Med vennlig hilsen

Åsne Fyhri
fung,sjef Planforvaltning
Planavdelingen, Planforvaltning

Dag Terje Jenssen
planlegger

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Fylkesmannen i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 MOSS

Dato: 08.07.2020
Vår ref: 20/01702-4
Deres ref: 2020/19078

Uttalelse til høring - Forslag om vern av åtte skogområder i Viken - Såta, Tretjernhøla, Sjø-Kringler, Skjennum, Tomåsan, Dælen, Haverstingen og Igelsrud i Ringerike, Flå, Lørenskog, Nannestad, Nesodden og Jevnaker kommuner

Ladebekken 50
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 27. mai 2020.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i prosesser etter naturmangfoldloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om forslaget

Fylkesmannen sender ut forslag om vern av åtte skogområder i Viken på offentlig høring. Det er foreslått fem nye naturreservater og utvidelse av tre eksisterende naturreservater. I forbindelse med høring er det foreslått at Sjø-Kringler og Skjennum slås sammen til Kringler naturreservat.

Uttalelse fra DMF

DMF svarte på varsel om oppstart for Storfelten i brev datert 11.11.2019, og for øvrige områder i brev datert 23.04.2020. Samtlige områder ble vurdert til å ikke berøre de interesser DMF er satt til å ivareta.

Det har ikke kommet til nye registreringer av mineralske ressurser eller bergrettigheter i området siden våre uttalelser. DMF har dermed ikke merknader til høringen av forslag om vern av de åtte skogsområdene.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Lars Libach
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Lars Libach

Mottakere:

Fylkesmannen i Oslo og Viken Postboks 325

1502 MOSS

Nesodden, 16. juli 2020

Høringsuttalelse til verneforslag - Tomåsan på Nesodden, saksnummer 2020/19078

Forum for natur og friluftsliv på Nesodden (FNF) er et samarbeidsforum for friluftsliv- og naturvernorganisasjoner på Nesodden. Vi representerer:

- DNT Turlag Nesodden
- Naturvernforbundet på Nesodden
- Nesodden ornitologiske forening
- Nesodden historielag
- Marinreparatørene
- Nesodden grunneierlag
- Hasle Hestesportsklubb
- NIF Orientering
- Indre Oslofjord undervannsklubb (IOUK)

Vi arbeider for å bevare viktige naturområder på Nesodden og sikre allmennhetens rett til bruk av fri natur.

Blant FNFs fokusområder er

- Ivareta friluftslivets behov for rekreasjon og naturopplevelse
- Enkel og uhindret adgang til Nesoddmarka og kysten
- Bevaring av Nesoddmarka og nærskoger/grøntkorridorer.
- Kunnskapsbasert forvaltning av det biologiske mangfoldet og viktige biotoper.

I følge samarbeidsavtalen mellom FNF og kommunen skal FNF Nesodden fungere som et rådgivende organ for Nesodden kommune i alle saker og prosjekter som angår natur og friluftsliv.

Generelt

Vi slutter oss til forslaget om å verne Tomåsan/Toåsen, med de merknader som er gitt nedenfor. Tomåsan består av et større, sammenhengende myrområde omgitt av åser med gammel gran- og furuskog. Til tross for at området ligger nær bebyggelsen på Bjørnemyr/Alværn, er det godt bevart og oppleves som et meget verdifullt natur- og friluftslivsområde for nesoddingene.

Mulighetene for naturopplevelse og et allsidig friluftsliv er blant de viktigste kvalitetene ved å bo på Nesodden. Dette har effekter også på folkehelsen. Det er derfor meget positivt at Tomåsan sikres også for fremtidige generasjoner.

Navn på naturvernområdet.

Området omfatter Tomåsan og Toåsen. Dette er gamle og godt innarbeidede stedsnavn på Nesodden, knyttet til To gård, som ligger i utkanten av det foreslåtte verneområdet. Vi slutter oss til forslaget om å bruke betegnelsen Tomåsan.

Utstrekning

Det er bra at området i nord inkluderer deler av Haukmyra, som er urskogspreget og hvor man har funnet en del rødlistede arter. Vi mener også det er veldig positivt at grensene er trukket såpass langt mot eksisterende bebyggelse og infrastruktur i vest, og nedenfor brattkanten i sør og øst. Dette gir en naturlig og fin buffer rundt verneområdet.

Vi foreslår en mindre utvidelse/justering av grensen øst for Håkonkastsletta, se markering på kart i Vedlegg 2. Her er det en bratt skråning sør for kanonstillingene ved Varden og ned til opparbeidet areal/ nedlagt skytebane øst for FV157 med edelløvsskog som er kartlagt som en verdifull naturtypelokalitet.

Friluftslivets behov på Tomåsan må ivaretas

Generelt mener vi at friluftslivets behov må sikres bedre i forskriften. Å legge store restriksjoner på organisert friluftsliv i Nesoddens viktigste friluftslivsområde, ville ha vært en uforholdsmessig stor innskrenkning, og dette er neppe hensikten med forslaget.

Vi viser i den forbindelse til brev fra Norsk Friluftsliv til Miljødirektoratet, datert 22.4.2020. Norsk Friluftsliv er friluftslivets fellesorganisasjon, og omfatter mer enn 5000 lag og foreninger med nærmere en million medlemmer. En av hovedoppgavene er å arbeide for et trygt og mangfoldig friluftsliv for alle. I brevet fra Norsk Friluftsliv pekes det på at malen for forskrifter i naturvernområder i for liten grad tar hensyn til friluftslivets behov. Det foreslås en del konkrete justeringer i standardteksten for forskrifter om vern av naturreservater. Inntil disse endringene eventuelt kommer på plass, er det nødvendig å ivareta friluftslivets behov på Tomåsan gjennom bruk av fornuftige unntaksbestemmelser, som beskrevet nedenfor.

Tomåsan er i dag det viktigste området for friluftsliv i Nesoddmarka. Flere tusen nesoddinger benytter området til rekreasjon, turer, trening, konkurranser og annet friluftsliv. En del av friluftslivorganisasjonene driver også organisert aktivitet som passerer gjennom området. Dette gjelder blant annet:

- Idrettskonkurranser innen ski, orientering, terrengløp, friidrett (Nesodden idrettsforening).
Antall samtidige deltakere er vanligvis under 50, men vil av og til være over 100.
- Organisert trening innen ski, orientering, terrengløp, friidrett (Nesodden idrettsforening).
Antall samtidige deltakere er vanligvis under 50.
- Turmarsjer (Nesodden Turlag)
Antall deltakere er vanligvis under 50, men kan sporadisk komme over 100.
- Historievandring (Nesodden historielag)
Antall deltakere er vanligvis omkring 50, men kan sporadisk komme over 100.
- Turorientering (Nesodden idrettsforening)
Deltakerne er enkeltpersoner/mindre grupper, vanligvis familier.

For alle disse organiserte aktivitetene legges det vekt på å opptre hensynsfullt og på en måte som ikke forringer naturverdiene i området.

For å ivareta friluftslivets behov har vi foreslått justeringer i unntaksbestemmelsene i §4 og §7, se nedenfor.

Andre merknader

- Rydding av kraftledninger.
§4 bokstav k gir et generelt unntak for å rydde langs kraftledningene i vesentlig større bredde enn i dag, f.eks. ved Haukemyr, uten at forvaltningsmyndigheten rådspørres. Dette bør endres, slik at forvaltningsmyndigheten gis mulighet til å vurdere verneverdiene i forkant av arbeidet. Vi foreslår derfor å gjøre dette søknadspliktig ved å flytte punktet til §7.
- Navigasjonstårnet på Toåsen.
I §4 bokstav i nevnes «eksisterende vanntårn». Dette er egentlig et nedlagt flynavigasjonstårn fra 1960.
- §4 bokstav g og h, merking og vedlikehold.
En del av dagens hovedstier er ikke merket. Dette gjelder blant annet viktige adkomststier fra innfartspunkter ved Bjørnemyr/Alværn, langsgående hovedstier på øst- og vestsiden av Tomåsan og kryssingspunkt ved nordre Måsatjern. Vi foreslår at §4 bokstav g utvides, slik at også umerkede hovedstier kan ryddes for vindfall. Vedlagte kart viser dagens hovedstier og løyper. Vi foreslår at disse legges inn i vernekartet.
Rydding av stier bør skje hensynsfullt, med sikte på å ivareta verneverdier og naturopplevelse. Men man er på den annen side også avhengig av tilgjengelighet for løypemaskiner i en del av løypenettet. Dette er en potensiell motsetning. FNF Nesodden bidrar gjerne med råd om hvordan merking og vedlikehold av stier og skiløypetrase bør skje.
- Bålbrenning.
Vi foreslår en mindre justering i §4 pkt f, om brenning av tørrkvist, for å forebygge reduksjon i mengden dødt trevirke av litt større dimensjoner (f.eks. tykke furugreiner).
- Automatisk fredet kulturminne.
På toppen av Breimåsabakken ligger et automatisk fredet kulturminne. Dette bør tegnes inn på vernekartet.

Forslag til endringer i forskriftens §4 og §7 fra FNF Nesodden

Med dette som utgangspunkt vil FNF Nesodden foreslå følgende justeringer i unntaksbestemmelsene i §4 (generelle unntak):

- Endret bokstav f: «Bålbrenning med mindre tørrkvist fra bakken eller medbragt ved i samsvar med gjeldende lovverk».
- Endret bokstav g: «Merking og vedlikehold av eksisterende skiløypetrasé, merkede stier og hovedstier, i henhold til standard på vernetidspunktet. Stiene og skiløypetrasén er avmerket på vernekartet.»
- Endring i vernekartet som refereres i bokstav g: Se forslag til revidert kart over hovedstier/løyper i Vedlegg 1.
- Endret bokstav i: «Vedlikehold av nedlagt navigasjonstårn med tilhørende innretninger, i henhold til standard på vernetidspunktet. Navigasjonstårnet er avmerket på vernekartet.»
- Bokstav k, om kraftledninger, flyttes til §7.
- Ny bokstav k: «Større, faste arrangementer som har naturen som arena, etter avtale med forvaltningsmyndigheten.»

I tillegg vil vi foreslå følgende unntaksbestemmelse i §7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser):

- Ny bokstav i: «Større enkeltarrangementer, som skirenn, orienteringsløp med samlingsplass utenfor naturreservatet, friidrettskonkurranser/terrengløp, organiserte turer.»
- Ny bokstav j: «Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnittet»

FNF Nesodden bidrar gjerne i det videre arbeidet med utforming av forskriften for Tomåsan naturreservat.

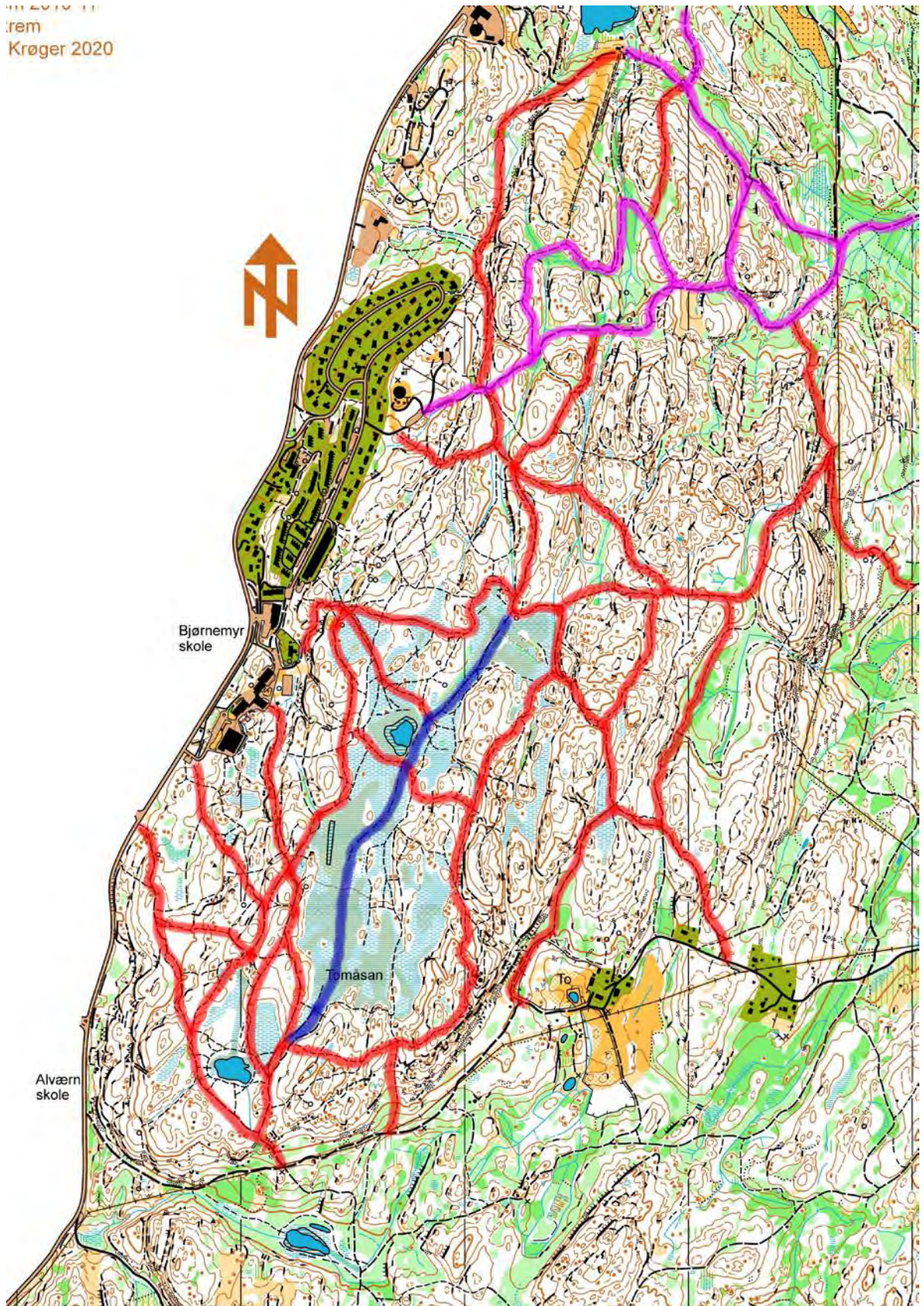
Med hilsen FNF Nesodden

Stein Turtumøygard
leder

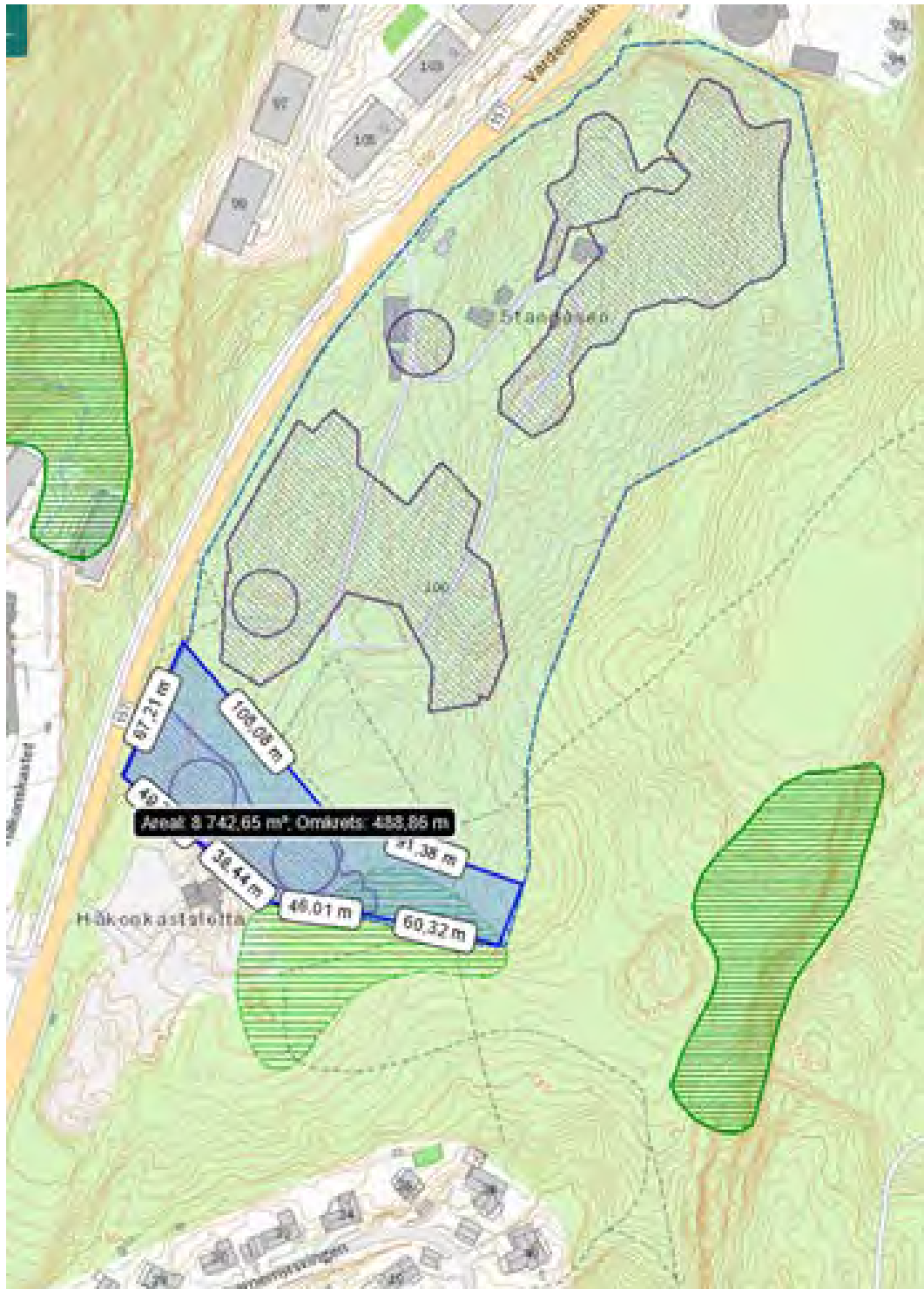
Vedlegg 1, kart over hovedstier og løyper på Tomåsan i dag

2019
:rem
Krøger 2020

Vedlegg 2, foreslått utvidelse av verneområdet sør for Varden leir (markert med blått). Her er det en bratt skråning sør for kanonstillingene ved Varden og ned til opparbeidet areal/ nedlagt skytebane øst for FV157 med edelløvskog som er kartlagt som en verdifull naturtypelokalitet.

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Fylkesmannen i Oslo og Viken	Gry Støvind Hoell	25.06.2020	2020/98-15/315
Postboks 325		Tidligere dato	Tidligere referanse
1502 MOSS			2020/19078

Høring av forslag om vern av åtte skogområder i Viken

Viser til høring av forslag om vern av åtte skogområder i Viken.

De nye områdene som foreslås vernet er:

- Såta, Ringerike og Flå kommuner.
- Tretjernhøla, Lørenskog kommune
- Kringler (Sø-Kringler og Skjennum), Nannestad kommune.
- Tomåsan, Nesodden kommune.
- Dælen, Jevnaker kommune.

Områdene som foreslås utvidet er:

- Haverstingen naturreservat.
- Igelsrud naturreservat, Jevnaker kommune.
- Storfelten naturreservat, Aurskog-Høland kommune.

Forsvarsbygg uttaler seg i slike saker med tanke på å ivareta Forsvarssektorens arealbruksinteresser i saker som behandles etter plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven, m.m.

De aktuelle verneområdene, er i høringsdokumentene presentert med egne verneforskrifter. Av verneforskriftene finner Forsvarsbygg at Forsvarets interesser er tilstrekkelig ivaretatt.

Forsvarsbygg har ingen ytterligere bemerkninger til verneforslaga.

Bjørn Bergesen
Leder arealplan
Stab for eiendomsstyring

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Fra: Liv Dervo[Liv.Dervo@nannestad.kommune.no]
Sendt: 30. jun 2020 11:45:09
Til: Postmottak FMOV
Tittel: Merknader til forslag om vern av skog, saksnummer 2020/19078

Til Fylkesmannen i Oslo og Viken

Det vises til høring av forslag om vern av skog, saksnummer 2020/19078. Nannestad kommune har innspill til Kringler (Sø-Kringler og Skjennum).

Nannestad kommune ser positivt på verneforslaget for Kringler. Kommunen ber imidlertid fylkesmannen vurdere grense endring i nord og i sør på det søndre området Sø-Kringler, slik at vernet ivaretar begge sider av bekkedragene som går her. Grensene bør følge grensene for ravinedal naturtypen BN 00088501 Kringler. Det vil være ett noe merkelig signal om grensene går i bekkene uten at begge sider av kantsonene og hele ravinedalen tas med i vernet. Kommunen har forståelse for at det her er en grunneier som det er inngått avtale med i forhold til frivillig vern, men det bør rettes en henvendelse til de øvrige grunneiere for å se om det er mulig å få med kantsonen/ravinedalen på begge sider av bekkedragene som går her.

Nannestad kommune ser også positivt på at det nordre området Skjennum er tatt med inn i vernet . Det stilles spørsmål ved om det ikke er mulig å binde disse områdene (Sø-Kringer og Skjennum) sammen. Ravinedalene naturtypene BN 00088501 Kringler og BN00093526 Nordre Kringler-Skjennum går over i hverandre, så her er det verneverdier mellom de forslåtte områdene som tilsier at disse burde henge isammen, selv om disse områdene ligger på hver sin side av Leira. Det bør rettes en henvendelse til grunneier her for å se om det er mulig å inngå avtale om en sammenslåing av disse områdene.

Med vennlig hilsen

Liv Dervo
miljø- og naturforvalter

Tlf. 66105000
liv.dervo@nannestad.kommune.no

Nannestad kommune
Teknisk, Forvaltning
Teiealleen 31
2030 Nannestad

Naturvernforbundet i Buskerud

Martin Lindal
Bråtan 11
3022 Drammen
e-post: buskerud@naturvernforbundet.no
tlf: 99604555

Drammen 23.07.20

Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Høring av forslag om vern av skog

Naturvernforbundet i Buskerud har følgende merknader til høringen:

Vi støtter at områdene vernes som naturreservat. Når det gjelder Såta, viser vi til at det sies «Lengst vest er det inkludert ei lisode med en del yngre skog. I høringen beholdes avgrensingen fra oppstart for å inkludere noe mer lavereliggende areal, herunder også en del eldre skog, og det vil gi en større nærhet til utvidelse av Haverstingen cirka 700 meter lenger vest. Vi er usikre på om denne bør tas med i vernet, men vil i løpet av høringsperioden vil vi gjøre en endelig vurdering av arealet.»

Naturvernforbundet støtter ikke at dette arealet inkluderes. Tanken om inkludering av ungskog der dette utgjør kiler i høyproduktiv skog, støtter vi da restaureringstiden i slike tilfeller er raskt. I dette tilfellet er det ikke slik skog det er snakk om, men mindre produktiv skog som har langt lenger restaureringstid. Vi anser også avstanden for lang for artsutveksling mellom disse to områdene, som domineres av fattig høyereliggende skog. Dessuten er det få krevende arter som finnes i disse områdene, som dessuten i stor grad har samme artsinventar. Stortinget har vedtatt vern av 10% produktiv skog, og vi mener man i så stor grad som mulig skal fylle denne kvota med verneverdig skog, og ikke fattig restaureringsareal.

Vennlig hilsen Naturvernforbundet i Buskerud - Martin Lindal.

Innspill til verneplan for Tomåsan i Nesodden kommune

Vi viser til Fylkesmannens [nettside](#), der det er lagt ut til høring forslag for vern av bl.a. Tomåsan på Nesodden. Det er satt frist til 27.07.2020.

Vi i Naturvernforbundet på Nesodden har jobbet for dette i flere tiår, og det er svært gledelig at dette arbeidet endelig er i gang. Området har store verdier både som naturområde og for friluftslivet, og vi legger til grunn at dette ikke trenger ytterligere begrunnelse.

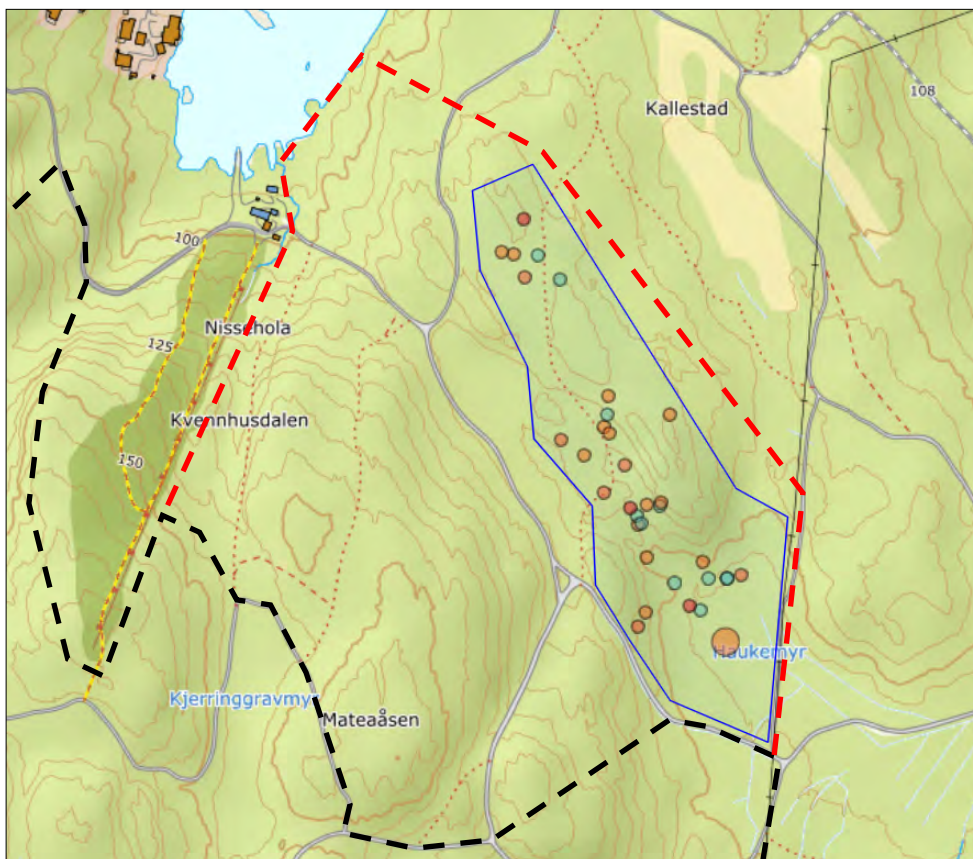
I dette innspillet ønsker vi å fokusere på grensene som er foreslått i Fylkesmannens forslag.

Utvidelse mot nord

Vårt viktigste punkt angår utvidelse av Tomåsan verneområde i nord. Vårt forslag følger rød stiplet linje i figur 1 og 3. Utvidelsesarealet er på ca. 245 daa, som altså kommer i tillegg til de 2 227 daa som ligger i forslaget fra Fylkesmannen. Verneområdet vil dermed inkludere bl.a. Haukemyrfeltet.

Vi mener det er svært viktig å inkludere Haukemyrfeltet. Denne interessante lokaliteten ligger vest for høyspenten, og inkluderer lite dalsøkk mot NV (se blå grense-strek i figur 1). I Naturbase og Narin er mesteparten av Haukemyrfeltet tegnet inn, og har fått betegnelsen BN00042058. Se også tilhørende [faktaark](#), der feltet beskrives som gammel granskog. Haukemyrfeltet har et areal på anslagsvis 30-35 daa slik vi har avgrenset det. Det renner en bekk gjennom sørlige del av området, der det også er sump/myr (Haukemyr). Deler av området avgrenses naturlig av lave bergkoller.

Haukemyrfeltet har rikelig med stående og liggende død ved (vesentlig gran) i grove dimensjoner og alle nedbrytingsstadier. Det er ikke spor av hogst, og lite spor av menneskelig aktivitet. Feltet er omkranset av høyspent, lysløyper og foryngelsesskog, men framstår som en perle for artsmangfold og urskogsopplevelse.

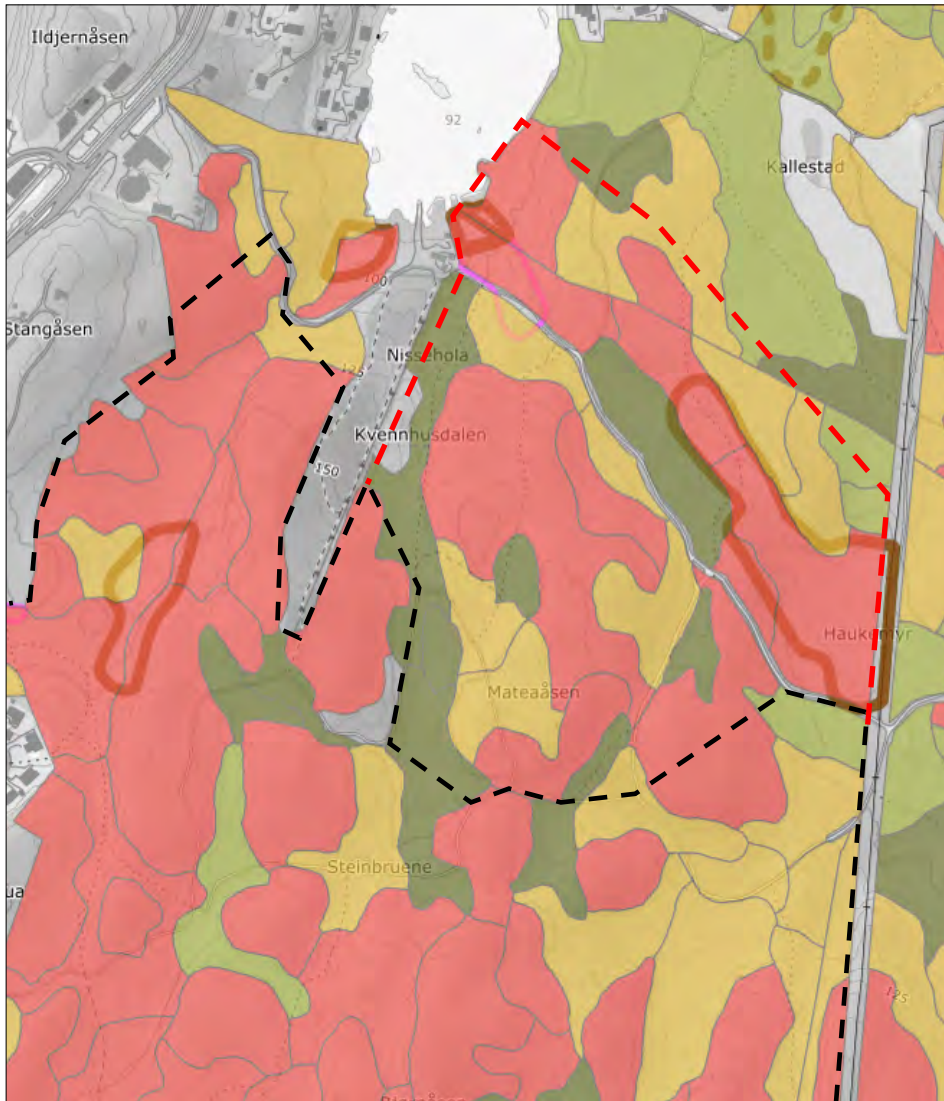
Figur 1. Kart fra Naturbase med Haukemyrfeltet (blå strek). Fargete sirkler viser funn av rødlistearter. Rød stiplet strek er vårt forslag til nordlig grense for Tomåsan verneområde, mens svart er forslaget fra Fylkesmannen.

Figur 2. Foto fra Haukemyrfeltet.

Figur 3. Teiger med skogsalder (hogstklasser) på Haukemyr med mer (fra Kilden.no). Grønne felt er ung skog, gule er eldre, mens røde er gammel skog. Rød stiplet strek er vårt forslag til nordlig grense for Tomåsan verneområde, svart er Fylkesmannens forslag. Eiendomsgrensen mellom Nesodden kommune i sør og Vestre Skoklefall i nord kan ses som grå strek, som krysses av vårt grenseforslag.

Av vedlevende sopp er bl.a. funnet rosenjodskinn (EN, 3 funn), gul snyltekjuke (VU, 4 funn), svartsoneskjuka (NT, 5 funn), rynkeskinn (NT, 7 funn) og bølgekjuka (NT, 1 funn). Andre treslag enn gran er bl.a. alm (VU), barlind (VU, 2 funn), lind, hassel, osp, svartor, lønn, bjørk og furu. Mark- og busk-skiktet er lite undersøkt, men har bl.a. blåveis, firblad, liljekonvall, strutseving og skyggemose.

Vårt forslag til utvidelse av Tomåsan verneområde omfatter i hovedsak arealer eid av Nesodden kommune (gnr/bnr 1/62). Grensen inkluderer en buffersone rundt selve Haukemyrfeltet. Tomåsan verneområdet vil, med vårt forslag til grense, gå litt inn i skogen tilhørende Vestre Skoklefall gård (gnr/bnr 2/3), se figur 3.

Som det framgår (figur 1 og 3) foreslår vi å inkludere området mellom Haukemyrfeltet i øst og slalombakken («Brattbakken») i vest. Området består av intakte furukoller med lite spor av menneskelig aktivitet, og enkelte søkk med lysløyper og ungskog etter hogst for om lag 40 år siden.

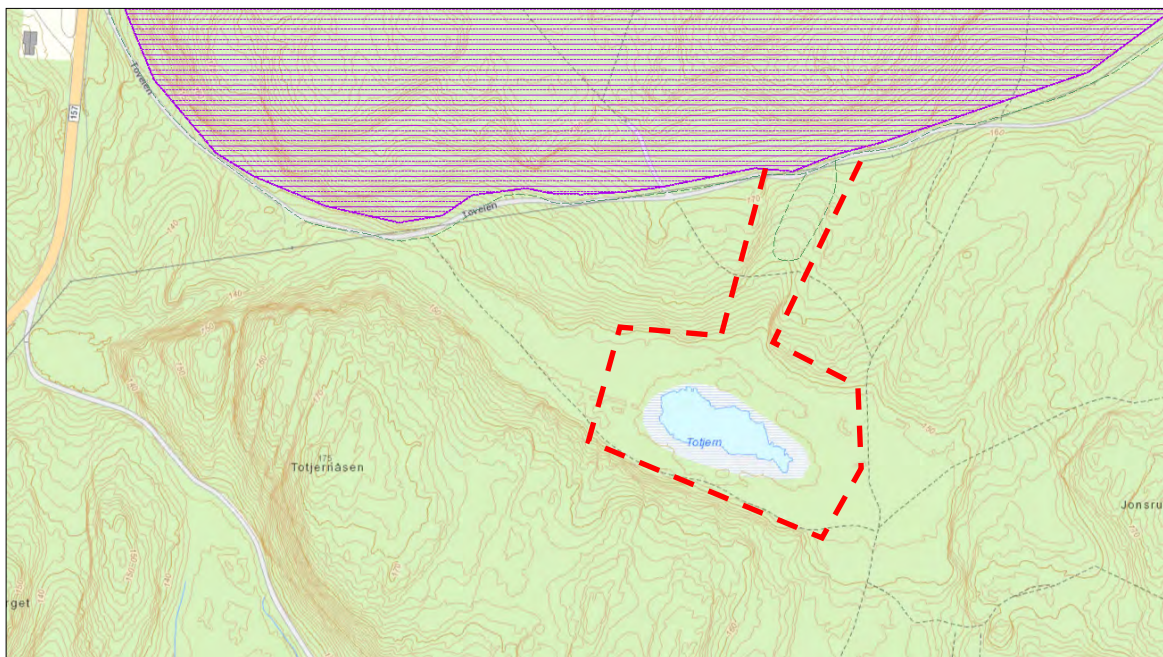
Grensen mot vest og øst

I vest går Fylkesmannens foreslåtte grense forholdsvis nær eksisterende bebyggelse på Bjørnemyr, og langs veien Tosletta (fv. 157). Dette mener vi er svært viktig. Etablering av bebyggelse eller infrastruktur innenfor foreslåtte vestlige grense vil oppleves som at dette kommer helt opp på myra. Det er avgjørende for opplevelsen av Tomåsan som et uberørt område at man unngår slik etablering.

I øst går foreslåtte grense ved foten av den østvendte brattkanten som leder opp til platået for Tomåsan-området. Vi mener i utgangspunktet at dette er et godt forslag, da det vil bidra til å bevare platåets urørte preg. I forslaget fra Biofokus ([link](#)) gikk nordlige del av øst-grensen på toppen av Grimsåsen, antakelig for å holde seg på grunn som eies av Nesodden kommune. Men vi mener det er en fordel med en grense langs høyspenten i foten av brattkanten. Vi har nylig gjort funn av dynekjuke (EN) i dette området. Vi antar det er gode muligheter til å få med private grunneiere på frivillig vern, fordi området er lite og at det har liten verdi for tømmerproduksjon.

Grensen mot sør

I sør følger grensen også foten av brattkanten opp mot Tomåsan-platået, noe som framstår som en naturlig avgrensning. Grensen følger også Toveien mellom Alværn ungdomsskole og To gård.

Figur 4. Området med svartorskog som korridor ned til Totjern. Rød stiplet strek er vårt forslag til justering av sørlig grense for Tomåsan verneområdet (lilla felt). Kart fra Naturbase.

Vi vil imidlertid foreslå at man inkluderer Totjern og søkk som leder fra brattkanten og ned til Totjern (se figur 4). Nordlige del av søkket er tegnet inn i Naturbase og Narin (BN00042028), med naturtype rik sump og kildeskog. Forekomsten er i treskiktet dominert av svartor. Ved stien står det skilt med informasjon om treslaget. Grunnen eies av Nesodden kommune (gnr/bnr 30/1 og 6/7). Totjern ligger vakkert til, og er omkranset av myr og både eldre og yngre barskog.

03.05.2020

Mvh. Naturvernforbundet på Nesodden

Innspill til verneplan for Tomåsan i Nesodden kommune

Vi viser til Fylkesmannens [nettside](#), der forslag for vern av bl.a. Tomåsan på Nesodden er lagt ut til høring. Det er satt høringsfrist til 27.07.2020.

Vi i Naturvernforbundet på Nesodden sendte 03.05.2020 innspill til oppstarten av verneprosessen, og vi viser til det innspillet (se vedlagt). I innspillet fokuserte vi særlig på grensene for området. Vi konstaterer at det i Fylkesmannens forslag er lagt til grunn vår foreslåtte justering av grensen i nord, slik at det urskogspregete området på Haukmyra er tatt med. Dette mener vi er meget positivt og helt riktig.

I denne uttalelsen ønsker vi å fokusere på bestemmelsene for vernet.

Gapahuker, barhytter, benker og lignende

Det er enkelte steder innenfor det foreslåtte verneområdet etablert gapahuker med presenninger eller plastduker spent opp over nedhogde trær, barhytter eller lignende. Det er også eksempler på hinderløyper med tau oppspent mellom trær. Enkelte rester etter tidligere gapahuker o.l. er det ikke ryddet opp i. Det er også enkelte steder satt opp sittebenker, bl.a. ved tjernet sør i det foreslåtte verneområdet. Dette er svært skjemmende, og hører etter vår mening ikke hjemme i et verneverdig naturområde.

Vi legger til grunn at slike innretninger blir forbudt etter verneforskriftens § 3. Hvis dette ikke er forbudt etter § 3 slik paragrafen nå lyder, så bør det framgå at slike innretninger er forbudt.

Figur 1. Benk ved Måsatjern sør på Tomåsan.

Figur 2. Gapahuk i brattkanten øst for Tomåsan

Terrengsykling og ridning

Enkelte små stier i området har i de senere år blitt utnyttet til sykling med terrengsykkel. Vi konstaterer at syklingen på slike stier, og særlig der stien passerer myrlendt terreng, setter store spor, virker skjemmende, og ødelegger den naturlige vegetasjonen.

Vi mener sykling bør begrenses til lysløypene nord i området, og at dette bør framkomme i verneforskriften.

Vi mener at tilsvarende må gjelde eventuell ridning, tilsvarende som f.eks. for Ramstadslottet naturreservat.

Bålbrenning

Vi konstaterer at det i tilknytning til flere bål plasser er hogd og brukket ned en del trær og kvister, og at mye nedfalt virke er fjernet. Dette påvirker området urørte preg ved bål plassene.

Vi mener at alt virke, også dødt virke som står eller ligger på bakken, bør vernes. Dødt virke er hjem for bl.a. mange sopp- og insektsarter, og bør få ligge. Samtidig innser vi at bålbrenning kan bety en del for praktiseringen av friluftsliv, ikke minst for barnefamilier. Vi vil derfor ikke foreslå at all slik aktivitet forbys.

Men vi foreslår at verneforskriftens § 4 f endres slik at man stryker «tørrkvist fra bakken eller». Bestemmelsen vil etter dette lyde «Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for: f. Bålbrenning med medbragt ved i samsvar med gjeldende lovverk.»

26.07.2020

Mvh. Naturvernforbundet på Nesodden v/Jakob Fjellanger

Vedlegg: Vårt innspill av 03.05.2020

Høringsuttalelse til verneforslag - Tomåsan på Nesodden, saksnummer 2020/19078

Nesodden idrettsforening representerer 12 ulike idrettsgrener/grupper, og er kommunens største frivillige organisasjon. Foreningen feirer 100 år i 2020, og har som mål å beholde og aktivisere flest mulig barn og unge lengst mulig. Nesodden IF har pr 31/12-2019 2555 medlemmer, fordelt på flg idretter: **Basket, bordtennis, bryting, fekting, fotball, friidrett, innebandy, orientering, ski, skøyter, taekwondo og turn.**

Foreningen har et utstrakt og godt samarbeid med Nesodden kommune, og vår aktivitet er en stor del av folkehelsearbeidet i kommunen.

Vi arbeider for mangfold og inkludering i et trygt og godt idrettsmiljø.

Våre fokusområder i handlings og organisasjonsplanen for 2020/2021 er som følger:

- Ren klubb – antidoping
- Trakassering og mobbing
- Varslingsrutiner

Generelt

Vi slutter oss til forslaget om å verne Tomåsan/Toåsen, med de merknader som er gitt mht forskrifter nedenfor.

Mulighetene for naturopplevelse og et allsidig idretts- og friluftsliv er blant de store kvalitetene ved å bo på Nesodden. Dette er viktig for barn og unges oppvekstvilkår, og har generelt stor betydning for folkehelsen. Det er derfor meget positivt at Tomåsan sikres som et område for idrett, friluftsliv og naturopplevelse.

Navn på naturvernområdet.

Området omfatter Tomåsan og Toåsen. Dette er gamle og godt innarbeidede stedsnavn på Nesodden, knyttet til To gård, som ligger i utkanten av det foreslåtte verneområdet. Vi slutter oss til forslaget om å bruke betegnelsen Tomåsan.

Den organiserte idretten må kunne benytte Tomåsan slik som i dag

Generelt mener vi at idrettens behov må sikres bedre i forskriften.

Deler av naturreservatet brukes i dag til en rekke forskjellige idrettsarrangementer. Blant annet går en del av lysløypenettet her. Å forby større idrettsarrangementer (blant annet orientering, ski, friidrett) i friluftsidrettens viktigste område, ville være en svært uheldig og unødvendig innskrenkning i forhold til det som er situasjonen i dag.

Nordre del av Nesoddmarka (området Berger-Bjørnemyr-Tomåsan) er i dag det viktigste området for mosjons- og idrettsaktiviteter i Nesoddmarka. Flere tusen nesoddinger benytter området til trening, konkurranse, turer og rekreasjon. Nesodden idrettsforening har i mer enn 50 år organisert ulike typer aktivitet i området.

Av større arrangementer nevner vi

- Skirenn
- Orienteringsløp
- Friidrettskaruseller og -mesterskap/ terrengløp

I tillegg kommer en rekke mindre arrangementer, som forutsettes å ligge utenfor betegnelsen «store arrangementer», i samsvar med gjeldende praksis i andre naturvernområder:

- Organiserte treninger
- Turposter.

For alle disse aktivitetene legges det vekt på å opptre hensynsfullt og på en måte som ikke forringer naturverdiene i området.

Forslag til endringer i forskriften

Vi mener at idretten må sikres rett til fortsatt å gjennomføre sine arrangementer i naturreservatet, innenfor forsvarlige rammer og på en måte som ikke forringer naturverdiene i området.

Med dette som utgangspunkt vil vi foreslå følgende unntaksbestemmelser (f.eks. i §7) i utkastet til forskrift for Tomåsan naturreservat:

- Det er tillat å arrangere skirenn
- Det er tillat med organisert trening
- Det er tillat med orienteringsløp med samlingsplass utenfor naturreservatet
- Det er tillat med friidrettskonkurranser/terrengløp

Ad planens § 4, så ønsker skigruppen å gi innspill på følgende presisering:

g. Merking og vedlikehold av eksisterende skiløypetrasé og merkede stier, i henhold til **standard på vernetidspunktet**. Stiene og skiløypetraséen er avmerket på vernekartet.

h. Vedlikehold av eksisterende veier og lysløyper med tilhørende innretninger, i henhold til **standard på vernetidspunktet**. Veiene og lysløypene er avmerket på vernekartet.

«Standard på vernetidspunktet» må defineres og foreslås definert til «Ryddet, merket og godt fremkommelig trase for skiløpere og for løypemaskiner og nødvendig vedlikeholdsutstyr.» Videre ønskes det at denne definisjonen også omfatter adkomstveier til det definerte området, eksempelvis fra Jegerhytta til definert Vei/Lysløype, jf. verneforskrift.

Nesodden, 27.06.20

På vegne av Nesodden IF

Sign.
Erik Pettersen
Styreleder

Sign.
Arild Andreassen
Daglig leder

Nesodden sykkelklubb har følgende kommentarer til høringsnotatene om vern av Tomåsan:

Det er i hovedsak to punkter Nesodden Sykkelklubben ønsker endret:

- 1) Flytte foreslått grense for verneområdet ved Varden Leir / Nesodden Skisenter (Brattbakken) ifm bygging av terrengpark for heisbasert sykling og med sittesykler for funksjonshemmede i samarbeid med Synnås Sykehus. Nesodden Kommune har kommunestyrevedtak på bygging av terrengpark og vil bidra med arbeidstimer og materiell i prosjektet. Foreslått verneområde grenser til og delvis inn i planlagt sykkelpark.
- 2) Kartet over stier på Tomåsan viser bare de aller største stiene. Folk på tur, løping og syklistene bruker i tillegg et stort antall mindre stier. Nesodden Sykkelklubb ønsker å fortsatt benytte disse stiene, få lov å fjerne trær som faller over sti og bygge klopper der det tidvis er bløtt. Turgruppa og Sykkelklubben har et samarbeid om dette i dag. Vedlagt ligger et kart fra «Strava» som viser stier som benyttes til fots og på sykkel.

Nesodden Sykkelklubb hovedfokus på barn & unge som begynner sykling i terreng. Nesodden Kommune ønsker at sykkelklubben skal «flytte sin aktivitet» fra Bergerbanen til området Varden leir / Brattbakken slalombakke. Dette området er veldig godt egnet med varmetue, lagringsplass og fasiliteter hvor vi kan samarbeide med aktivitetene til slalombakken slik at vi benytter området og fasilitetene hele året. Når barna blir større øker behovet for et utvidet geografisk område og Tomåsan er lett tilgjengelig og flott hele året.

Nesodden Kommune har Kommunestyrevedtak på at Nesodden Sykkelklubb skal utvikle Sykkelpark ved Nesodden Skisenter, altså Brattbakken. Nesodden Sykkelklubb har vedtak på generalforsamling om å benytte midler til å utvikle området Brattbakken. I tillegg stiller Nesodden Kommune med «mannskap og materiell» for etablering av området for sykling.

1) Fra Høringsdokumentet: **Inngrepsstatus og andre interesser**

Området har svært store nærfriluft- og idrettsinteresser for befolkningen på Nesodden. Det svært store nettverket av stier og lysløypetraseene gjenspeiler dette. Etter innspill på traséer fra kommunen og bruk av [UT.no](https://www.UT.no), er merkede og noe større stier søkt avmerket på vernekartet. Det er foreslått en generell åpning for vedlikehold av disse i henhold til dagens standard. Det samme gjelder eksisterende skiløype over Tomåsan, hvor det også er foreslått et generelt unntak for preparering. Fylkesmannen ønsker gjerne tilbakemelding på feil eller mangler rundt dette.

Generell kommentar:

Ut.no gir ikke god oversikt over hvor mange stier som faktisk er i bruk; Strava Heatmaps gir et bedre bilde av reelt omfang av stinettverk: (Bilde – heatmap av sykkel, jogging, skiløpere og turgåere)

2) Fra Vernekart og -forskrift, § 2 og § 4:

§ 2. (geografisk avgrensning) :

Nesodden sykkelklubb har påbegynte og planlagte tiltak for sommerbruk av Brattbakken alpinbakke. Tiltakene ligger delvis innenfor verneområdets avgrensning, og vi ber om at grensene justeres – alternativt at det gis unntak fra vernebestemmelsene for preparering, drift og vedlikehold.

Nesodden Sykkelklubb har sammen med Brattbakken (Slalombakken på Nesodden) og Nesodden Kommune et samarbeid om å etablere heisbasert sykling i bakken og i terrenget på hver side. Vi har også et samarbeid med Sunnås Sykehus for pasienter som kan sykle på «fire-hjuls-sykler». Arbeid med trasèdesign og jobb i terrenget er allerede i gang. To av stiene vi ønsker å bygge videre ligger i randsonen og over grensen til foreslått verneområde. I tillegg ønskes et område ved Varden Leir benyttet til pumprack og ulike elementer for de minste. Sykkelanlegget bygges først ut med enkle løyper for de minste og mulighet for «fire-hjul-sykler» for pasienter på Sunnås Sykehus. Mer krevende løyper for ungdommer og voksne kommer i neste fase.

(Illustrasjoner)

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene) og § 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Vedr. Rydding og vedlikehold av umerkede stier:

Som vi har vist er det svært mange stier som ikke er tegnet inn i verneområdet. Tomåsan er i tillegg til kyststien et av de mest benyttede områdene på Nesodden for rekreasjon, tur og trening (løping, langrenn og sykkel). Tomåsan nås til fots for svært mange som bor på Bjørnemyr, Tangen, Hellvik, Fjordvangen og Fjellstrand.

Nesodden sykkelklubb ønsker et generelt unntak for rydding og vedlikehold av øvrige stier, ikke bare merkede stier.

Vårt behov omfatter (og begrenses til) :

a: Kappe trær som har falt tvers over stier og sperrer veien.

NB: Ingen rydding ut over dette, alt trevirke blir liggende for å råtne.

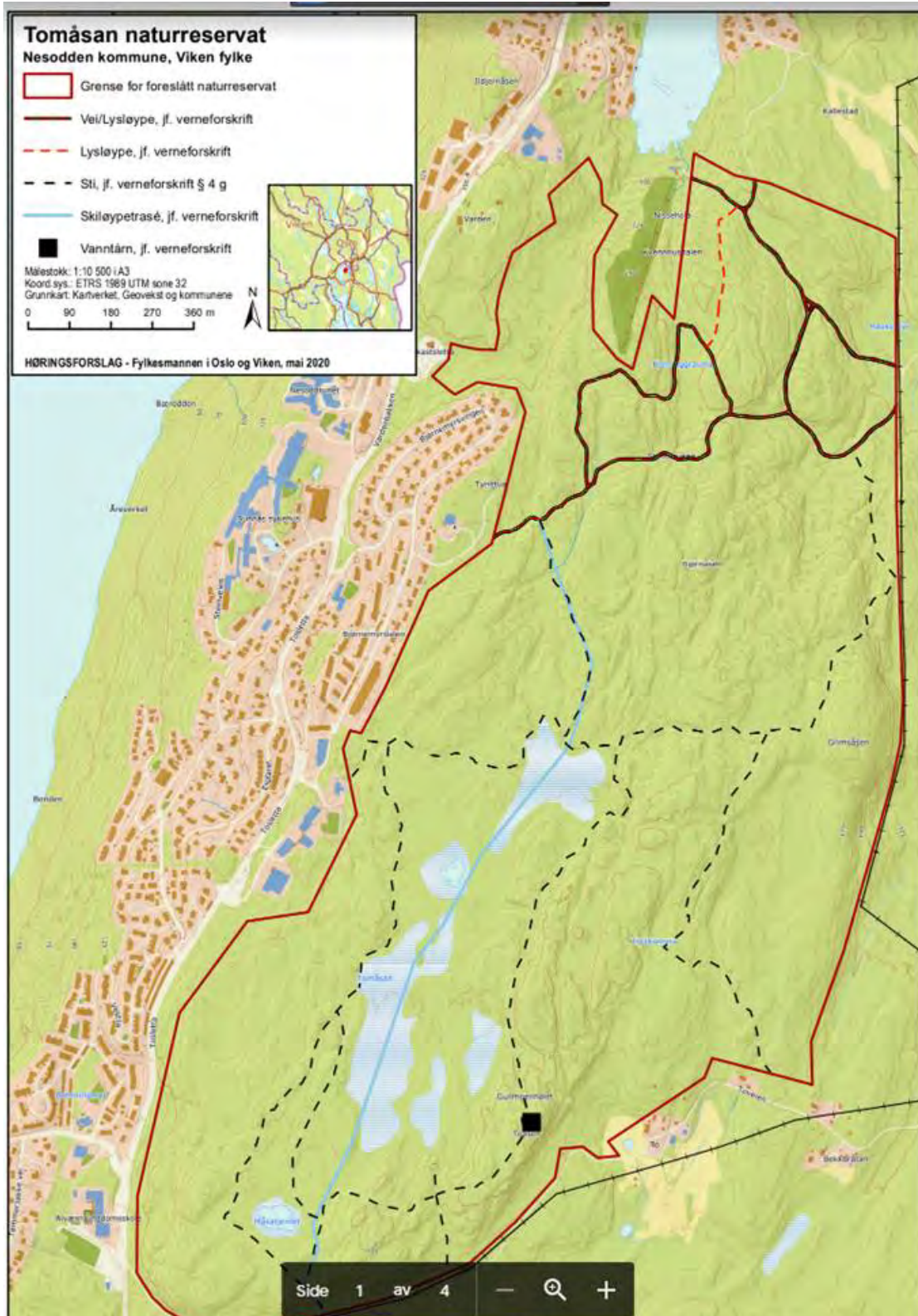
b: Klopping av myrhull og våte partier, i samarbeid mellom sykkelklubben og Nesodden Turlag. (Illustrasjon av godt eksempel?)

Vår begrunnelse:

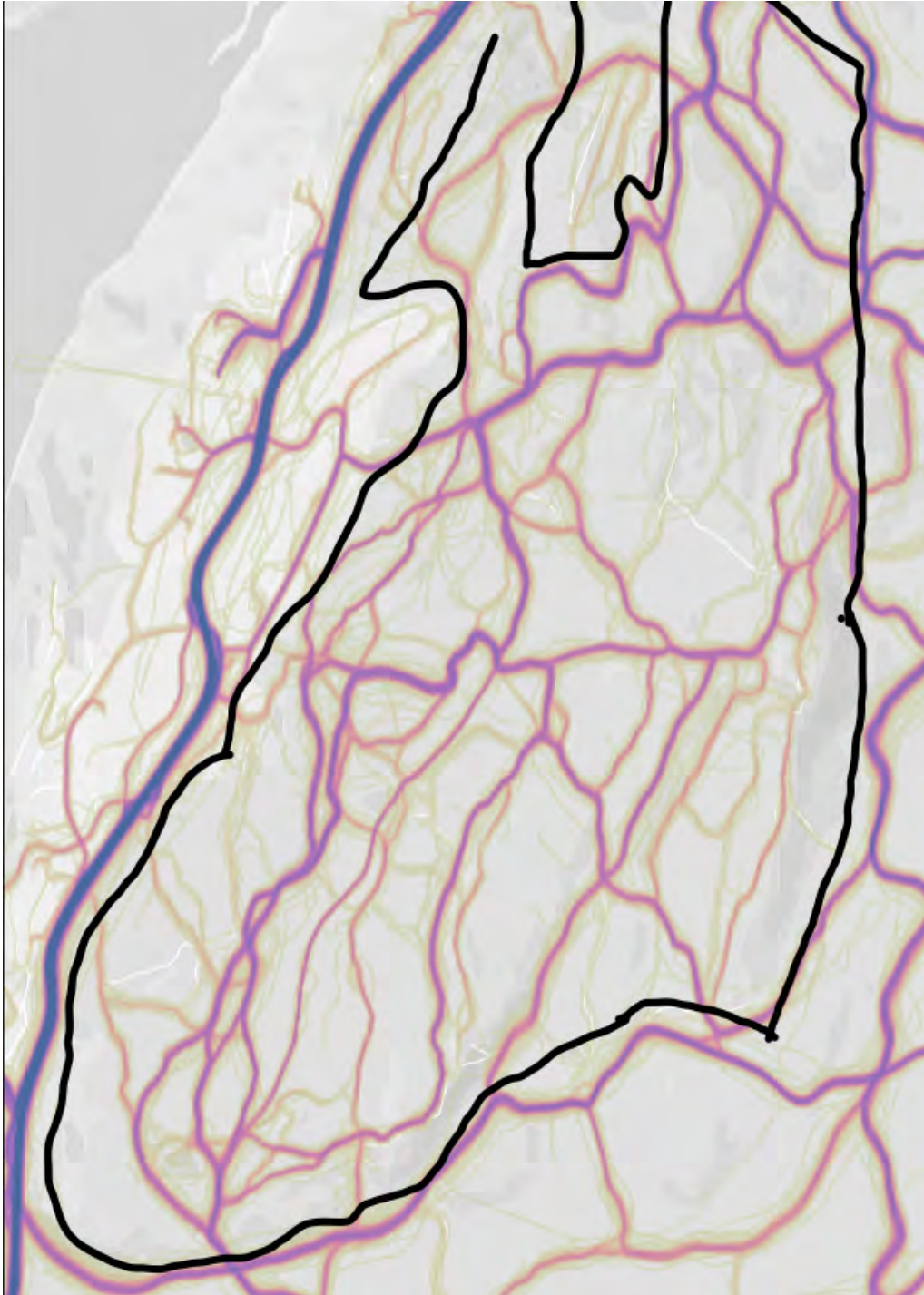
Trefall og myrhull medfører at folk lager nye stier eller utvider stien og myrhull; De trækker/sykler/jogger utenom hindringene og skaper mer slitasje på underskogen. Klopping og fjerning av hindringer/trefall medfører mindre slitasje fordi folk holder seg på stien.

Kart - Verneområde

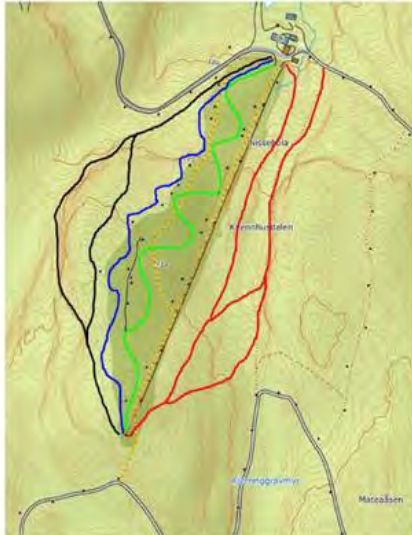
Kart fra «Strava Heatmap» som viser hvilke stier som benyttes av gående og syklende allerede i dag men kun begrenset til de som benytter og laster opp aktiviteter på «Strava». Det er i tillegg svært mange på tur som ikke benytter dette programmet som i hovedsak fokuserer folk som trener aktivt med løp og sykkel. Vernesonen er tegnet med sort og stiene som benyttes i lilla/orange. Å begrense området til stiene fra ut.no vil være svært beklagelig for alle som ferdes i marka til fots eller på sykkel

Figuren viser Nesodden Alpinksenter / Brattbakken med slalombakke og sykkelstier som allerede er under bygging. 3b) viser vårt ønske om endret verneområde.

3 Parkdesign

Kart til venstre

Grønn = Familieløype/HC 4-hjuling
Blå = Flytsti
Rød = Sti med litt teknisk innhold
Svart = Sti/løype for viderekomne.

Rekkefølgen er også vår prioritering
Rød er mye gjort. Her trengs mindre utbedringer og forsterkinger.

Grønn er den som er mest ressurskrevende å lage.

Kart til høyre

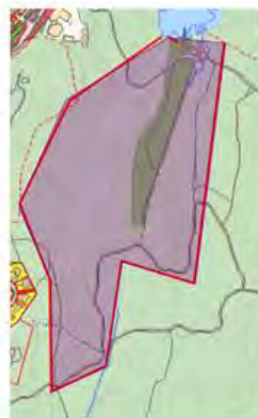
Blått = segmentet "Alpinbakken Enduro Vest". Dette er opparbeidet sti som går fra toppen av lysløypa mot Varden leir og videre ned til Alpinbakken.

For å få med dette må vernesonen rundt Brattbakken reduseres.

6

3b) Innspill til vernesone

Den langsiktige målsettingen er å inkludere området rundt Varden leir. Her kan det bygges pumtrack og flotte stier for de mindre.

8

Til Fylkesmannen i Oslo og Viken

Ullevål Stadion, 17. juni 2020

Anmodning om stopp i verneprosessen

Norsk Orientering vil gjerne gjøre Fylkesmannen oppmerksom på Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet «FORSKRIFTSMAL FOR NATURRESERVATER – FORSLAG TIL ENDRINGER», vedlagt.

Inntil verneprosessen og forskriftsmalen er justert i henhold til våre anbefalinger, ber Norsk Orientering om at alle verneprosesser stoppes.

Med vennlig hilsen

Lasse Arnesen
Generalsekretær Norsk Orientering

Kopi Norsk Friluftsliv

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Postboks 325
1502 MOSS

Vår dato: 29.06.2020
Vår ref.: 202004071-6
Arkiv: 323
Deres dato: 26.05.2020
Deres ref.: 2020/19078

Saksbehandler:
Maria Sidelnikova

NVEs uttalelse til høring om skogvern for åtte skogområder i Viken

Vi viser til oppstartsmelding for verneforslag for åtte skogområder i Viken mottatt 6.4.2020. Verneforslaget omfatter fem nye områder: Såta, Tretjernhøla, Kringler, Tomåsan og Dælen, samt utvidelse av Haverstingen, Igelsrud og Storfeltn naturreservater.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har gått gjennom forslaget med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, dammer og hydrologiske målestasjoner. NVEs vurdering er basert på informasjon i NVEs Atlas. Våre kommentarer gjelder nettanlegg og potensiell vannkraftproduksjon.

Nett

Såta og Dælen grenser til 420 kV-transmisjonsledninger. Det ligger regional og distribusjonsnett i eller nær Kringler og Tomåsan. For de områdene som grenser til nettlinjene ber vi om å presisere at unntaksbestemmelsene i §4 om drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall gjelder for eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

Elvia og Statnett uttalte seg i forbindelse med oppstartsmeldingen. De øvrige områdekonesesjonærene: Glitre Energi Nett, Hallingdal kraftnett AS, Ringerikskraft nett AS og Norgesnett AS står på adresseliste til høringen. NVE har generelt ikke detaljert kjennskap til eksisterende og planlagte prosjekter for distribusjonsnett. Vi forventer at nettselskapene vil uttale seg hvis vern kommer i konflikt med eksisterende eller planlagte anlegg i de foreslåtte områdene.

Potensiell vannkraftproduksjon

Dælen grenser til Moselva hvor det er digitalt kartlagt et potensial på ca. 3 GWh til en pris 5,0-8,3 kr/kWh (Figur 4). Potensialet ligger blant 20 % dyreste vann- og vindkraftprosjekter som det er gitt konsesjon til. NVE kjenner ikke til konkrete planer for utnyttelse av potensialet. På oppfordring fra NVE opplyste fylkesmannen Norskog og grunneier om vannkraftpotensialet i Moselva.

Kommentarer til de enkelte områdene

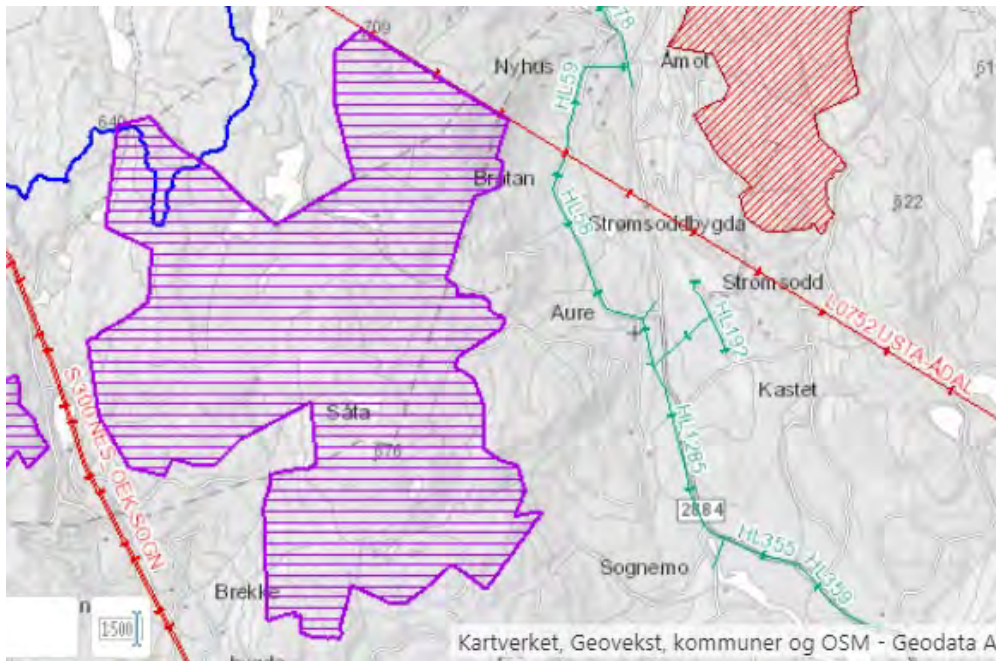
Såta

Såta grenser i nord til 420 kV transmisjonslinje Usta-Ådal. Etter innspill fra Statnett ble vernegrense flyttet utenfor det klausulerte ryddebelte som er 20 meter fra senter av ledningen. Standardbestemmelser for kraft- og energianlegg er ikke inkludert i verneforskriften.

I forbindelse med høringen har Statnett vurdert at det ikke er behov for motorferdsel i verneområdet under normale omstendigheter og ved ordinær drift. Ved akutt utfall kan det være behov for arbeider inne i verneområdet. I tillegg kan sikringshogst i bratt og skrått terreng skape behov for hogst utenfor klausuleringsbeltet og inne i verneområdet.

I høringsuttalelse av 26.6.2020 ber Statnett om å åpne i §4 for drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet. Samtidig ber Statnett om å inkludere bestemmelser i § 6 for nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.

NVE støtter Statnett og ber Fylkesmannen å inkludere de etterspurte bestemmelsene inn i verneforskriften slik at vern ikke hindrer drift, vedlikehold og istandsetting av transmisjonsledningen som er en samfunnskritisk infrastruktur.

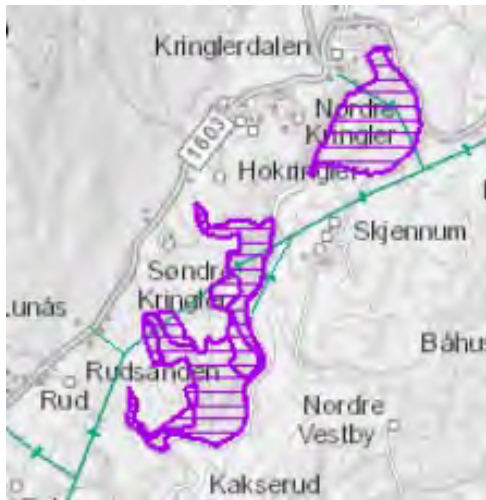
Figur 1. Forslag for Såta. 420 kV Usta-Ådal er merket med rødt. [Lenke til kart](#)

Kringer

Det går flere 22 kV-linjer eid av Elvia gjennom og nært til området. Vi ber om å presisere i verneforskriften §4e at standardbestemmelser gjelder for energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet

Det mangler generelle unntak fra ferdselsbestemmelsen § 6 for ferdsel *i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg*. Dette er en del av standardbestemmelser og vi ber om å ta det inn i verneforskriften.

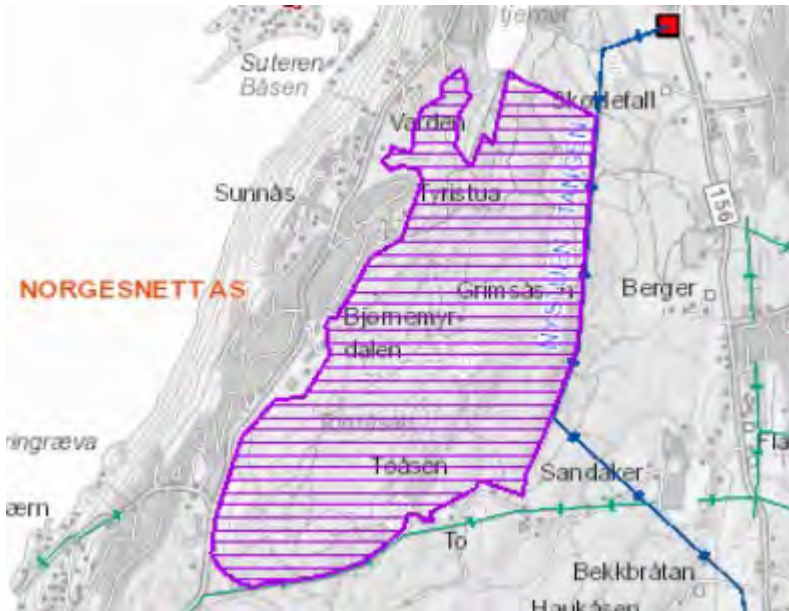

Figur 2. Forslag for Kringler. Nettlinjer er merket med grønt. [Lenke til kart](#)

Tomåsan

Tomåsen grenser i øst til 50 kV Nystuen-Tangen eid av Elvia AS. I sør grenser området til 24 kV-linje til Norgesnett AS. I forbindelse med oppstartsmeldingen ber Elvia AS om å åpne for drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg i verneforskriften. Elvia ber også om å åpne for nødvendig motorferdsel og skogrydding.

Standardbestemmelser for kraft og energianlegg er inkludert i forskriften. Vi ber om å presisere i §4j at standardbestemmelsen gjelder for energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

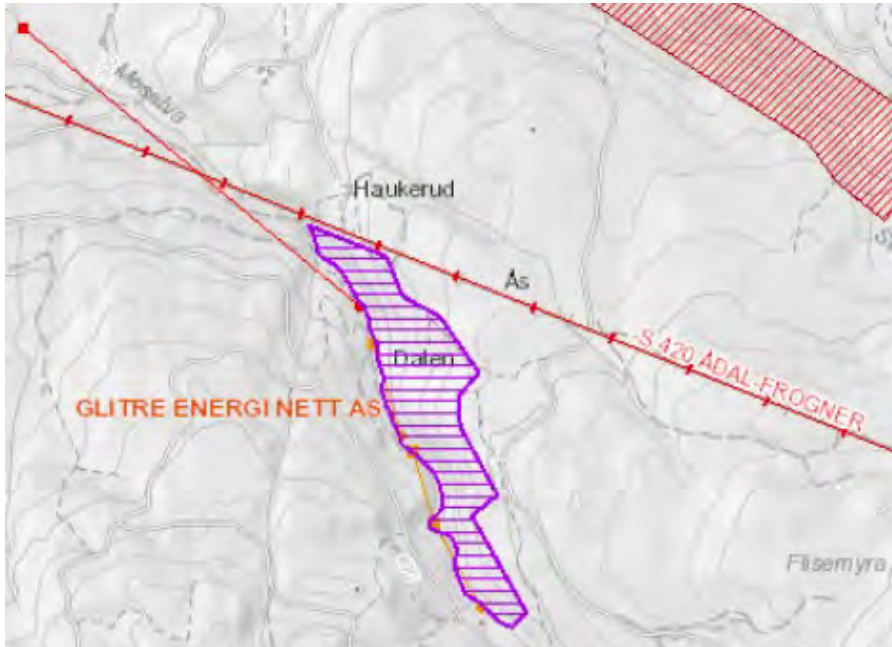
Figur 3. Forslag for Tomåsen naturreservat. 50 kV-regionalledningen grenser med verneområdet i vest, merket med blått. Distribusjonslinje er merket med grønt. [Lenke til kart](#)

Dælen

Dælen grenser i nord til 420 kV-transmisjonslinje Ådal-Frogner. Ifølge Statnett skjer adkomst med motorisert transport til transmisjonsledningen fra nord og ikke berører det foreslåtte naturreservatet.

Forslaget til vernegrense for Dælen ble endret i tråd med innspillet til Statnett slik at grensen er lagt 20 meter fra senterlinjen for ledningsnett. Standardbestemmelser for kraft og energianlegg er inkludert i forskriften.

Vi ber om å presisere i §4e verneforskriften at bestemmelsen gjelder for energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

Figur 4. Forslag for Dælen naturreservat. 420-kV Ådal-Frogner grenser med naturreservatet i nord og er merket med rødt. Vannkraftpotensialet er merket med gult og rødt på vestre side av naturreservatet. [Lenke til kart](#)

Det er ingen konflikter knyttet til eksisterende eller planlagte kraft- og energianlegg som NVE kjenner til i Tretjernhøla og utvidelser av Haverstingen, Igelsrud og Storfelten.

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
seksjonssjef

Maria Sidelnikova
rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

ELVIA AS
GLITRE ENERGI NETT AS
Hafslund Nett Holding
HALLINGDAL KRAFTNETT AS
NORGESNETT AS
Olje- og energidepartementet
RINGERIKSKRAFT NETT AS
Statnett SF

Statens vegvesen

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325

1502 MOSS

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Arne Kolstadbråten / 90619396

Vår referanse:
20/4612-5

Deres referanse:
2020/19078

Vår dato:
11.06.2020

Høring av verneforslag for skog i Viken – merknad til Haverstingen ved rv 7 i Flå kommune

Vi viser til oversendelse av 26.05.20 og vår uttalelse av 29.04.20 til oppstart.

Som sagt i vår tidligere uttalelse er de forslåtte grensene for utvidelse av Haverstingen verneområde problematisk for både drift og framtidige utbedringer av rv 7.

Drift- og vedlikeholdsdivisjonen vår har noen rassikringsnett i området. De har behov for å komme til disse med maskiner. Dette for å kunne tømme nettene, fjerne vegetasjon og annet som svekker rassikringsfunksjonen. Det kan også være behov for å gjøre andre tiltak mot steinsprang. Dette gjelder først og fremst det gule området nord for Lindelien gård på kartet under.

På sørsida av Lindelien gård går vernesonen helt ned til Rv.7. Se grønn ring på kartet. Dette berører område som ligger inne i reguleringsplanen «rv.7 Ørgenvika – Lindelien» som var på høring i vinter. Reguleringsplanen forventer vi å sende over til kommunen for vedtak etter sommerferien. Fylkesmannen nevnte ikke noe i sin høringsuttalelse til planen om vern i dette området.

Vår konklusjon blir derfor at både av hensyn til drift av eksisterende og muligheten for etablering ny rassikring må området med gulfarget felt på nordsiden av innkjøring til Lindelien gård og mellom RV 7 og Bergensbanen holdes utenfor verneområdet. I tillegg må området med grønn ring tas ut ettersom det er i konflikt med planen for «rv 7 Ørgenvika–Lindelien».

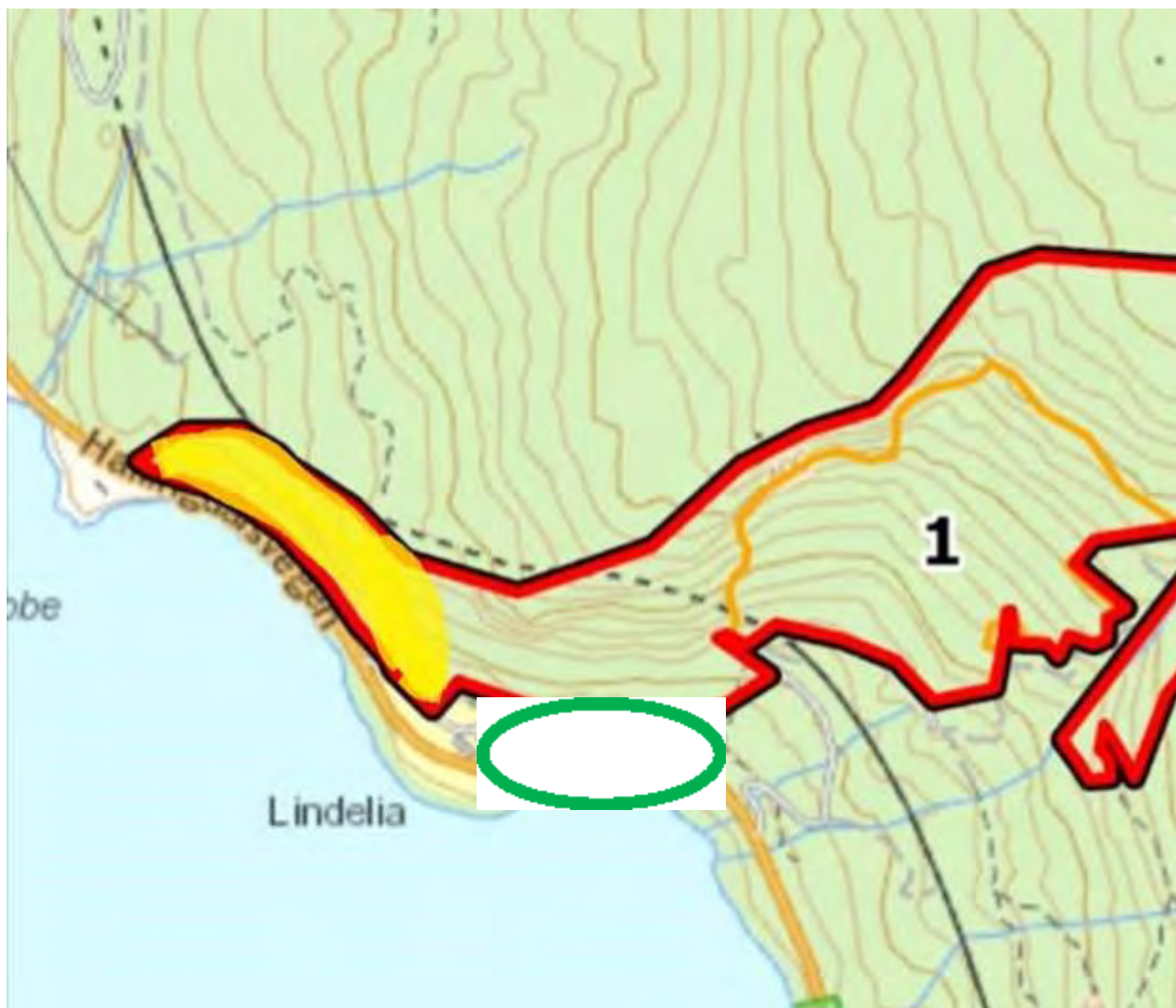
Vi forutsetter for øvrig at vernegrensen settes utenfor riksvegens eiendomsområde.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Østensjøveien 34
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Statens vegvesen forventer på denne bakgrunn at det gule området nord for Lindelien gård mellom rv 7 og jernbanen tas ut av verneplanen. I tillegg må grensa for verneområdet trekkes utenfor den grønne ringen.

Dersom denne justeringen av vernegrensa ikke gjøres vil det kunne få betydelige konsekvenser for trafikantenes sikkerhet og framkommelighet på rv 7.

Vi ber om å få justert vernegrense til uttalelse før vernevedtak fattes.

Statens vegvesen Transport og samfunn
Med hilsen

Anders Olav Hagerup
Seksjonsleder

Arne Kolstadbråten

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

FLÅ KOMMUNE, Kommunehuset, 3539 FLÅ

VIKEN FYLKESKOMMUNE, Postboks 220, 1702 SARPSBORG

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Postboks 325
1502 MOSS

Saksbeh./tlf.nr.: Rune Garberg/90080853
Deres ref./Deres dato: 2020/19078/ 26.05.2020
Vår ref.: 20/00431-5
Vår dato: 26.06.2020

Høringsuttalelse - Forslag - Vern av åtte skogområder - Såta - Tretjernhøla - Kringler (Sø-Kringler og Skjennum) - Tomåsan - Dælen - Viken

Det vises til brev fra Fylkesmannen i Oslo og Viken datert 26.05.2020 knyttet til høring av forslag til vern av åtte skogområder i Viken fylke.

Områdene er tilbudt for vern av skogeieme selv gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Oppstart av verneprosessen ble kunngjort med brev til grunneiere og høringsinstanser 3. april 2020, med frist for uttalelse 4. mai 2020. Formålet med høringen er å få synspunkter og merknader til det konkrete verneforslaget.

Statnett er systemansvarlig i det norske kraftsystemet. Dette innebærer å drifte ca. 11 000 kilometer med transmisjonsnettledninger og 150 transformatorstasjoner over hele landet. Statnett er også ansvarlig for forbindelsene til utlandet. Statnett uttaler seg til verneplanene ved å være rettighetshaver innenfor/inntil det verneområdet som nå er foreslått opprettet/utvidet.

Statnetts merknader

Statnett er berørt ved at verneområdet er foreslått opprettet inntil til det klausulerte ryddebeltet for skog/byggeforbudsbelte til 420 kV – transmisjonsnettledningen Usta - Ådal, og 420 kV – transmisjonsnettledningen Ådal - Frogner. Klausuleringsbeltet til begge 420 kV–transmisjonsnettledningene er 40 meter bredt, 20 meter til hver side for senter av ledningen.

Statnett har konsesjon til å eie, drifte og vedlikeholde transmisjonsnettledningen, og har ervervet rettigheter til dette gjennom ekspropriasjonsskjønn og minnelige avtaler. I Statnetts rettigheter inngår også retten til å rydde skog, herunder nødvendig felling av trær i skrått sideterreng utenfor ryddebeltet av hensyn til forsyningssikkerheten til ledningen.

Kommentar til avgrensning

Statnett ga innspill til verneområdegrensene som lå delvis innenfor det klausulerte skogryddebeltet til 420 kV-ledningene Usta-Ådal og Ådal-Frogner. Statnett ba om at vernegrensene måtte trekkes utenfor ledningene skogryddebelte. Det er vanskelig å se på vernekartet som er lagt ut på høring

på Fylkesmannen hjemmesider om dette er tatt til følge, da disse er i forholdsvis liten målestokk. En ber om at Fylkesmannen forsikrer seg om at grensene justeres. Av kartgrunnlag fra Naturbasen kan det se ut til at vernegrensen til foreslåtte Såta naturreservat er justert, men fremdeles ligger en meter innenfor skogryddebeltet. Overlappingen har sannsynligvis liten praktisk betydning, men det bør være en smal sak å korrigere grensen.

Kommentar til forskriften

Statnett ga videre merknader til oppstartsvarselet når det gjaldt drift og vedlikehold av eksisterende transmisjonsnettanlegg, samt motorisert ferdsel i tilknytning til forannevnte i de foreslåtte verneområdene Såta og Dælen. Statnett har imidlertid fått avklart at det ikke er behov for motorisert ferdsel innenfor disse foreslåtte verneområdene under normale omstendigheter og ved normal drift og vedlikehold.

Dælen

For Dælen naturreservat er drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg tatt inn i forskriftens § 4 e (generelle unntak fra vernebestemmelsene). I tillegg er det i § 6 d (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene) åpnet for nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

Statnett ber om at hjemmelen til drift og vedlikehold må gjelde i og inntil verneområdet. Dette er ikke spesifisert i teksten som er sendt på høring.

Såta

Når det gjelder den foreslåtte verneforskriften til Såta naturreservat, er ikke noen av forholdene over omtalt. En ber derfor om at drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet tas inn i forskriftens § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene) og at nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg tas inn i § 6 (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene). Ved bruk av motorisert transport etter § 6 skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

Med vennlig hilsen

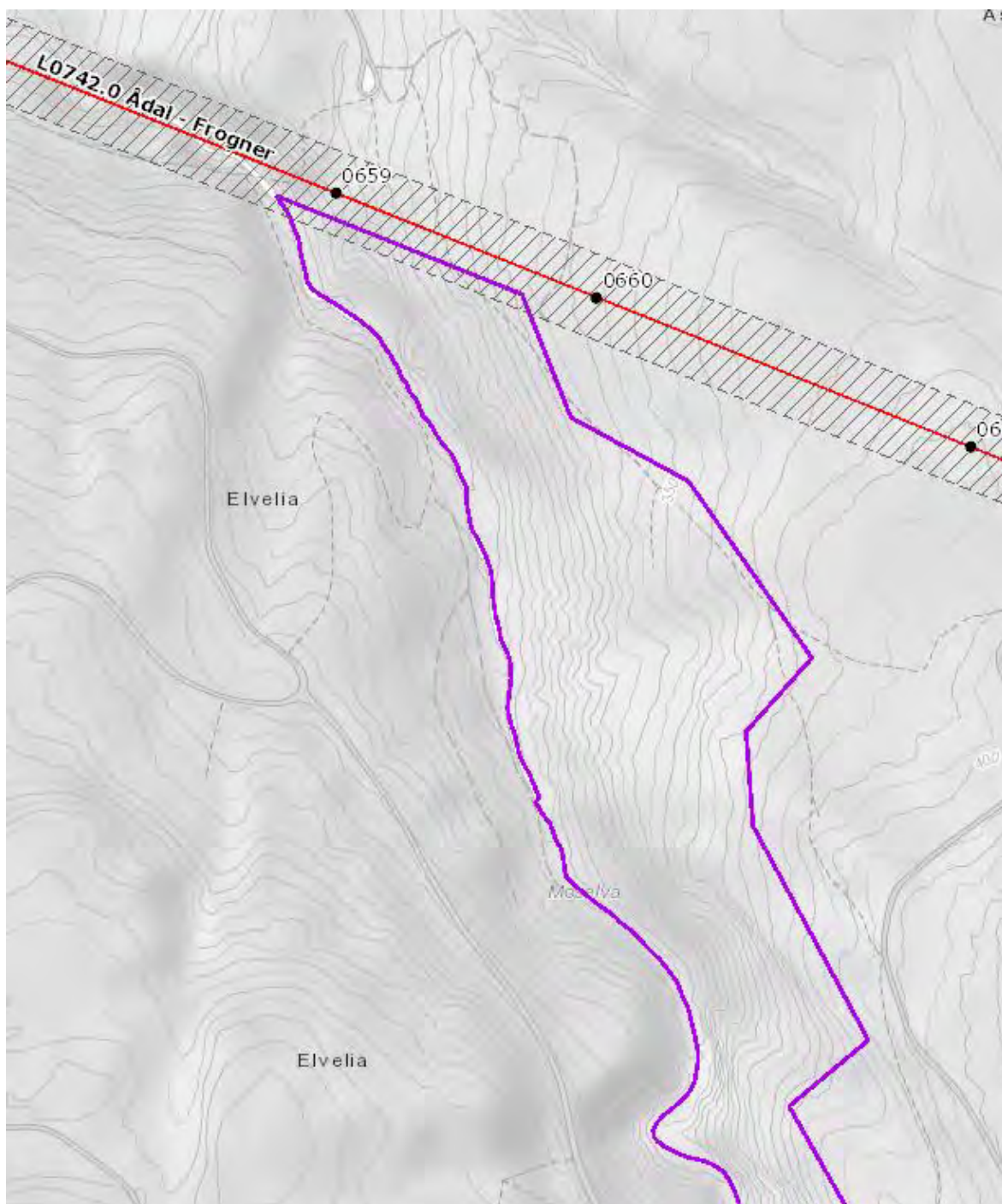
Lars Erik Vindfallet Lauritsen

Seniorrådgiver
BPE-Eiendom og rettigheter

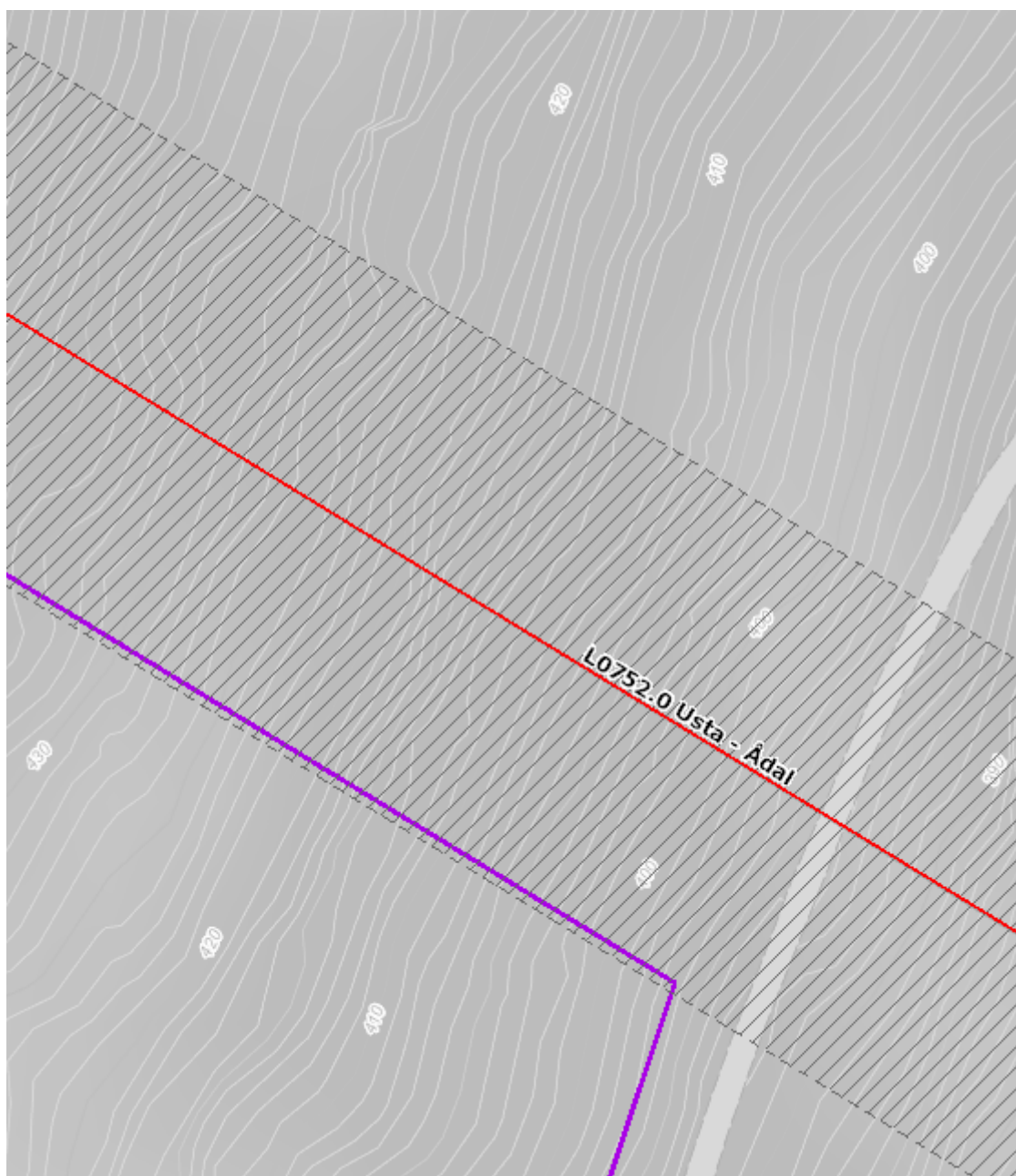
Rune Garberg
Rådgiver

Kopi: NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIR NVE

Situasjonskart: Forslag til Dælen naturreservat - Vernegrensen er foreslått innenfor 420 kV – transmisjonsnettledningen Ådal – Frogner sitt klausulerte skogryddebelte/byggeforbudsbelte.

Situasjonskart: Vernegrensen til Såta naturreservat er justert fra oppstartsvareselet, men er fremdeles en meter innenfor skogryddebeltet til 420 kV-ledningen Usta - Ådal. Overlappingen har sannsynligvis liten praktisk betydning, men det bør være en smal sak å justere vernegrensen.